

Nota van toelichting

Nummer.: 24T1023	Kerkrade, 22-04-2024
------------------	----------------------

Behorend bij ontwerpbesluit nummer:

Onderwerp

Gemeenschappelijke Regeling Omnibuzz

- Uitgangspuntennotitie Omnibuzz 2024-1, 2025 en 2026-2028;
- Concept Jaarrekening 2023;
- Concept eerste wijziging begroting 2024-1;
- Concept begroting 2025 en Meerjarenperspectief 2026-2028.

Beslispunten

- een positieve zienswijze af te geven op zowel de Concept begroting 2025 en Meerjarenperspectief 2026-2028, als op de eerste wijziging begroting 2024-1;
- kennis te nemen van de jaarrekening 2023.

Inleiding

Voor de uitvoering van gemeentelijke taken kan worden gekozen voor een publiekrechtelijke samenwerking, waarbij een zelfstandige organisatie wordt opgericht die voor verschillende samenwerkende gemeenten taken uitvoert. Deze publiekrechtelijke samenwerking is gebaseerd op een gemeenschappelijke regeling.

We noemen deze zelfstandige organisatie de GR (gemeenschappelijke regeling) of Verbonden Partij.

Bij het overdragen van bevoegdheden naar een publiekrechtelijke samenwerking is het gevolg dat een gemeentelijk bestuur meer op afstand staat en minder invloed kan uitoefenen dan bij taken in eigen beheer.

Een van de sturingsinstrumenten voor de raad om grip te houden op de GR-en vormt de P&C-cyclus. De gemeenteraad dient inzicht te hebben in de financiën van een Verbonden Partij om daar controle op uit te kunnen oefenen. De Verbonden Partij is verplicht het volgende te doen:

- De kadernota voor het eerstvolgende jaar moet ter kennisneming naar de raad gestuurd worden vóór 15 april. Hierin worden de beleidsmatige en financiële kaders geschetst.
- De voorlopige jaarrekening van het afgelopen jaar moet ter kennisneming naar de raad gestuurd worden vóór 15 april. In juli volgt de definitieve en vastgestelde jaarrekening. De jaarrekening van het samenwerkingsverband laat zien wat afgelopen jaar gebeurd is in financieel en beleidsmatig opzicht. De raad kan hierop geen zienswijze indienen.
- Het samenwerkingsverband moet een ontwerpbegroting aan de raden sturen, voordat deze wordt vastgesteld. De raad heeft hier de wettelijke mogelijkheid om vooraf wensen of bedenkingen kenbaar te maken door het indienen van een zienswijze. De gemeenteraad heeft geen bevoegdheid om de begroting goed te keuren. In de begroting wordt aangegeven welke activiteiten de Verbonden Partij in dat jaar gaat uitvoeren en wat de bijdrage per gemeente is.

De begroting is daarmee voor de Raad een belangrijk document om kaders te stellen. Volgens de Wet op de Gemeenschappelijke Regelingen moet de ontwerpbegroting 12 weken, voordat de begroting aan het AB wordt aangeboden, aan de gemeenteraden worden toegezonden. Gedurende deze 12 weken kunnen de raden een zienswijze indienen bij het DB. Het DB reageert voor vaststelling door het AB schriftelijk én gemotiveerd op de ingediende zienswijzen door de raad. Het AB stelt vervolgens de begroting vast. De begroting moet binnen 2 weken na vaststelling, maar uiterlijk 15 september (voorheen 1 augustus) door de Verbonden Partij worden toegezonden aan de Gedeputeerde Staten.

De uitvoering van de activiteiten is een verantwoordelijkheid van de Verbonden Partij. Hierop kan geen zienswijze worden ingediend.

In deze nota van toelichting ligt voor de begroting van de Gemeenschappelijke Regeling Omnibuzz.

We zullen hierin enerzijds de strategische ontwikkelingen schetsen, die volgens de GR van invloed zijn op de uitvoering van de kerntaken door de GR.

Verder zijn voor de beoordeling door de Raad van belang beleidsaanpassingen en nieuwe ontwikkelingen die een financiële impact hebben op de totale begroting. Tevens betreft dit de financiële gevolgen van CAO-wijzigingen, indexeringen en beleidswijzigingen waarover reeds besluitvorming heeft plaatsgevonden. Tot slot is van belang het Totaalbedrag van Meerjarenraming 2024 Jaarschijf 2025 en het Totaalbedrag van de begroting van de GR en de impact hiervan op onze gemeente.

Onderstaand wordt dit nader toegelicht.

Doelstelling

De raad de gelegenheid te geven haar zienswijze te geven op de Ontwerpbegroting 2025, zodat deze betrokken kan worden bij de definitieve besluitvorming door het Algemeen Bestuur op 3 juli 2024.

Argumenten

1. Verantwoording van het begrotingsjaar 2023 (jaarrekening)

Ook in 2023 heeft COVID-19 invloed op het vervoersvolume. Hoewel sprake van een toename, lag dit volume nog ruim 25% lager dan 2019 (gesteld als vergelijkingsjaar). In 2020 en 2021 was het vervoersvolume zo laag, dat er niet genoeg werk was voor alle chauffeurs. Daarna nam het vervoersvolume in 2022 toe, wat heeft geleid tot een chauffeurstekort bij de taxibedrijven. In 2023 is het chauffeurstekort nog merkbaar. De problemen met het aantrekken en behouden van voldoende gekwalificeerde chauffeurs houden aan en kunnen nog serieuzere vormen aannemen als het vervoersvolume verder aantrekt. Om het vervoer zo optimaal mogelijk te laten verlopen, heeft Omnibuzz de piekspreiding ingevoerd. Deze piekspreiding voorkomt echte piekmomenten en zorgt voor een betere spreiding van het vervoer.

In kilometers gemeten (vanaf 2023 hanteert Omnibuzz voor de afrekening naar gemeenten niet langer de verreden zones, maar de daadwerkelijk afgelegde kilometers) is de stijging in Kerkrade (+ 11,13%) nagenoeg gelijk aan de stijging in totaliteit (+ 11,17%)

Ten opzichte van de begroting 2023-2 is sprake van een positief rekeningresultaat van ruim € 2 miljoen.

Voorgesteld wordt om hiervan € 75.000 toe te voegen aan een bestemmingsreserve Data-analyse en het restant van € 1.994.855 (op basis van daadwerkelijke realisatie) uit te keren aan de deelnemende gemeenten. Voor Kerkrade bedraagt de terugontvangst op basis hiervan € 12.290. Dit bedrag wordt verwerkt in 2024.

2. Uitgangspuntennotitie 2024-1 en 2025

De Uitgangspuntennotitie 2024-1 en 2025 biedt het beleidsmatig en financieel kader voor de begrotingen 2024-1 en 2025 en het meerjarenperspectief 2026-2028. De financiële uitgangspunten zijn op 20 december 2023 door het Algemeen Bestuur vastgesteld. De notie is daarnaast gebaseerd op het 'Bedrijfsplan Doelgroepenvervoer' van Omnibuzz. Op basis van de missie en visie, een terugblik op en evaluatie van de al gerealiseerde zaken, met daarnaast een omgevingsanalyse, zijn hierin de in 2024 en verdere jaren te behalen doelstellingen vastgelegd.

Hiermee geeft de Gemeenschappelijke Regeling Omnibuzz ook invulling aan artikel 34b van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

De beleidsmatige uitgangspunten heeft Omnibuzz vertaald in de navolgende pijlers:

I. Het kantelen van vervoer en het gebruik van OV stimuleren

Dit vindt plaats door het blijven focussen op het verbeteren van het gebruik van het openbaar vervoer en andere voorliggende voorzieningen. Daarmee wordt beoogd burgers zo lang mogelijk zelfstandig te laten deelnemen in de samenleving, het verlagen van een drempel om andere vervoersvoorzieningen te gebruiken (waaronder het openbaar vervoer en regionale vervoersinitiatieven) en dat de burger leert welke alternatieve vervoersmogelijkheden er voor iedereen beschikbaar zijn.

II. Efficiënter organiseren van doelgroepenvervoer

De huidige vervoerscontracten zijn in 2023 verlengd met 3 jaar (1 januari 2020 tot en met 31 december 2027). Hiermee worden opdrachtnemers gestimuleerd duurzame arbeidsrelaties aan te gaan met hun personeel en te investeren in duurzame voertuigen. Efficiënt vervoer is een belangrijk instrument om de kosten van vervoer beheersbaar te houden. Binnen de lopende contracten is Omnibuzz volop bezig met het efficiënter maken van het vervoer. Belangrijke instrumenten voor efficiënt vervoer zijn piekspreiding, actief sturen op groepsritten en vast werk.

III. Omnibuzz als slimme organisatie

Omnibuzz zal als kennisorganisatie meer en beter in staat zijn gemeenten advies te geven bij de beleidsmatige afwegingen bij de doorontwikkeling van het CVV (Collectief Vraagafhankelijk Vervoer) maar ook andere vervoersvormen. De investeringen in data-analyse maken het mogelijk de schat aan (reis-)data nog beter te ontsluiten en hiermee gemeenten nog gericht te kunnen adviseren.

3. Eerste wijziging begroting 2024-1

In deze begrotingswijziging zijn de bijgestelde inzichten in de begroting 2024 verwerkt. Zo is de vervoersvraag op basis van de nieuwe inzichten op gemeenteniveau vertaald naar de begroting zodat deze meer in lijn is met de werkelijke vervoersvraag per gemeente. Voor enkele gemeenten in midden Limburg verzorgt Omnibuzz aanvullende vervoersdiensten zoals het GGZ-vervoer en vanaf augustus 2024 het leerlingenvervoer. De gevolgen hiervan (voor betrokken gemeenten) zijn eveneens in de begroting verwerkt. De bijdrage voor de gemeente Kerkrade stijgt van € 1.878.083 naar € 1.895.930. De eigen bijdrages van de gebruikers bedragen naar verwachting € 235.000 waardoor per saldo de lasten voor 2024 uitkomen op € 1.660.000. Na verwerking van het resultaat 2023 in 2024 resteert hierdoor nog een beperkt nadelig saldo van € 13.000 ten opzichte van het thans in de begroting opgenomen budget (€ 1.634.000).

4. Concept begroting 2025 en meerjarenperspectief 2026-2028

De vervoersbewegingen waren in de eerdere meerjarenperspectieven gekoppeld aan het jaar 2019 als laatste jaar voor de Coronapandemie. De actuele begroting 2025 en het nieuwe meerjarenperspectief 2026-2028 is gebaseerd op de begrote vervoersbewegingen in 2024 (gebaseerd op realisatie 2023) op gemeenteniveau. Om de verwachte groei in de vervoersvraag binnen de begroting op te kunnen vangen is een opslag van 2,5% meegenomen. Het vervoersvolume van de begroting 2025 geldt ook als uitgangspunt voor de jaren van de meerjarenbegroting. Er wordt daarbij uitgegaan van een nullijn. De vervoersvolumes zoals opgenomen in de begroting 2025 worden dus niet verhoogd.

De totale lasten voor Omnibuzz dalen hierdoor ten opzichte van de oorspronkelijke meerjarenperspectief met € 2.087.277 in 2025. De bijdrage voor de gemeente Kerkrade daalt op basis hiervan van € 1.984.022 (op basis van het meerjarenperspectief 2025-2027) naar € 1.965.526 (Concept begroting 2025). De door gebruikers te betalen eigen bijdragen zijn meerjarig begroot op € 200.000 maar zullen door de toenemende vervoersvraag (2,5%) ook toenemen. Meerjarig is sprake van een beperkt toenemend tekort ten opzichte van 2024. Met gebruikmaking van de door Omnibuzz te ontwikkelen inzichten in het vervoer zal onderzoek plaatsvinden naar verder efficiëncymaatregelen.

Naar aanleiding van de wijziging van de Wgr is dit jaar nieuw dat de termijn voor het indienen van eventuele zienswijzen structureel met vier weken is verlengd (van acht naar twaalf weken).

Verder is nieuw dat het Dagelijks Bestuur de raden van de deelnemende gemeenten voorafgaand aan het vaststellen van de Concept begroting 2025 door het Algemeen Bestuur (voorzien op 3 juli 2024) schriftelijk en gemotiveerd in kennis dient te stellen van zijn oordeel over de ontvangen zienswijzen en de eventuele conclusies die daaraan worden verbonden.

Gemeenten worden de komende jaren geconfronteerd met forse budgettaire ingrepen vanuit het Rijk. De hieruit voortvloeiende bezuinigingsopgave raakt ook de verbonden partijen. Gelet hier op wordt voorgesteld om in de zienswijze navolgende tekst op te nemen:

“Evenals afgelopen jaar vinden wij het van belang om de financiële consequenties ten gevolge van ambities en autonome kostenontwikkelingen (zoals loon- en prijsstijgingen) als aandachtspunt te benoemen. Zoals bekend, is het voor (veel) gemeenten hoogst onzeker hoe de financiële toekomst er (zeker vanaf 2026) uit ziet. De draagkracht van gemeenten staat enorm onder druk. Derhalve doen wij hierbij, evenals afgelopen jaar, de oproep om de financiële gevolgen komende jaren primair binnen de eigen begroting op te vangen. In de loop van 2024 verwachten wij meer helderheid te krijgen over de perspectieven voor 2025 en verder voor wat betreft de gemeentelijke financiën. Een vertaling hiervan in consequenties richting onze gemeenschappelijke regelingen (indicatief een taakstelling van 5-10%) volgt dan ook later dit jaar met het verzoek om voorstellen te doen hoe een dergelijke besparing in de werkzaamheden gerealiseerd kan worden. Dit uitgangspunt geven wij overigens aan alle GR-en mee en zal ook met de verschillende deelnemende gemeenten worden opgepakt. “

Financiën

Begrotingswijziging 2024:

De begrotingswijziging heeft een positief/ resultaat van € 1.467.004 (totaal GR Omnibuzz) , te weten:

1. Lagere vervoerskosten: € 1.558.145;
2. Hogere programmakosten: € 82.141

De begrotingswijziging heeft structurele consequenties. Dit als gevolg van de herziene vervoersgroei.

Begroting 2025:

De begroting 2025 is € 2.087.277 lager dan de (vastgestelde) begroting 2024 (totaal GR Omnibuzz), te weten:

1. Lagere vervoerskosten: € 2.146.437;
2. Hogere programmakosten: € 59.206.

Meerjarenperspectief 2026-2028

Voor het Meerjarenperspectief gaat GR Omnibuzz uit van een zogenaamde ‘nullijn’ in het vervoersvolume. De vervoerslasten worden op grond van de actuele NEA-index (3,4%) jaarlijks geïndexeerd.

Samengevat hebben de begrotingswijziging 2024 en de ontwerpbegroting 2025 e.v. voor Kerkrade de volgende financiële consequenties:

	2024	2025	2026	2027	2028
Primaire begroting 2024 gemeente Kerkrade					
- Bijdrage aan GR Omnibuzz	1.834.000	1.928.000	2.021.000	2.081.000	
- Ontvangen eigen bijdragen	<u>200.000</u>	<u>200.000</u>	<u>200.000</u>	<u>200.000</u>	
Saldo	1.634.000	1.728.000	1.821.000	1.881.000	

<u>GR Omnibuzz</u>					
Begroting 2025	--	1.965.526	2.023.121	2.087.033	
Begrotingswijziging 2024	1.895.930				
- Eigen bijdragen	<u>235.000</u>	<u>240.875*</u>	<u>240.875**</u>	<u>240.875**</u>	
Saldo	1.647.000	1.725.651	1.782.246	1.846.158	
Financiële consequenties	13.000				
* Uitgaande van een vervoersgroei van 2,5%. De indexering van de hoogte van de eigen bijdragen geschiedt op basis van de Lti (Landelijke tarieven index) welke nog dient te worden vastgesteld.					
** Uitgaande van een gelijkblijvend vervoersvolume. De indexering van de hoogte van de eigen bijdragen geschiedt op basis van de Lti (Landelijke tarieven index) welke nog dient te worden vastgesteld.					

Communicatie

In een gezamenlijke commissievergadering zullen de financiële gevolgen van de begrotingen van de verschillende Gemeenschappelijke Regelingen inzichtelijk worden gemaakt.

Uitvoering

De begroting 2025 is in de vergadering van het Dagelijks Bestuur op 4 april 2024 behandeld. De aanbestedingsbrief is ontvangen op 4 april 2024. Binnen de wettelijke termijn van twaalf weken kan de zienswijze worden afgegeven. Dit is dan 27 juni 2024.

De jaarrekening 2024 is ter kennisname.

De vaststelling van de Concept eerste wijziging begroting 2024-1, de Concept begroting 2025 en het Meerjarenperspectief 2026-2028 door het Algemeen Bestuur vindt plaats op 3 juli 2024.

Gezondheid en Vitaliteit

Binnen de Gemeenschappelijke Regeling Omnibuzz werken 30 Limburgse gemeenten samen op het gebied van doelgroepenvervoer. Dit vervoer draagt bij aan de mobiliteit van mensen en zorgt ervoor dat mensen mee kunnen blijven doen aan het maatschappelijke en sociale leven. Dit sluit aan op de visie van Positieve Gezondheid waarin centraal staat een bredere kijk op gezondheid, namelijk het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan en gelijktijdig zo veel mogelijk eigen regie te voeren. Het kunnen beschikken over passend vervoer is hierin een wezenlijk punt.

Burgerparticipatie

De participatietrede is informeren.